

04.09.2020

Hjemløshed i Danmark og Finland.

Antallet af hjemløse stiger i Danmark og falder i Finland. Det har fået danske myndigheder og beslutningstagere til at besøge Finland og har skabt en fornemmelse af, at Danmark må gøre som Finland. Vi satte os for at undersøge sagen nærmere. De hidtidige besøg er arrangeret med Finske ministerier, styrelser og byråd, så vi kontaktede i stedet Vvary, der er de finske hjemløses organisation og fik med deres hjælp arrangeret en tur, hvor vi mødte hjemløse og frontpersonale. De billeder og indtryk vi kommer hjem med, er at:

- Danmark kan lære af Finland, hvordan man får flere boliger til hjemløse, både ældre, kroniske hjemløse og unge hjemløse. Midlet er statsstøtte til boliger og service, samt aftaler med kommuner og NGO'er.
- Finland kan lære af Danmark, hvordan man forebygger hjemløshed. Midlet er social- og kommunalreformer og samspil mellem kommuner, boligselskaber og herberger.

Det kan være sundt at rejse til udlandet, hvis man skal vurdere, det der sker i Danmark. For os var det i hvert fald en øjenåbner, men vi må nok fortælle lidt historie, for at forklare det.

Finland har målt antallet af hjemløse siden 1987, hvor der var 18.000. I 2008, hvor der stadig var 8.000, besluttede staten at halvere den kroniske hjemløshed og i 2011 at fjerne den helt. De tilbageværende hjemløse var præget af komplekse lidelser og boede i store, dårligt bemandede herberger, hver med plads til 200-400 hjemløse. I årene 2009 – 2015 blev herbergerne bygget om til boligblokke, hver med ca. 100 beboere og 20 ansatte: sygeplejersker, socialrådgiver, assistenter. Lidt som danske boformer for mennesker med varige handicap, jf. Serviceloven §. 108. Servicen udbydes hvert 4. år, prisen vægter 75%, kvaliteten 25%. Målgruppen var i starten især ældre, men siden også unge. De hjemløse er glade for boligerne, men der er meget misbrug og beboerne kommer ikke videre.

Fra 2015 støtter staten boliger til hjemløse, især unge hjemløse, spredt i store bebyggelser. Der kan være op mod 20% unge tidligere hjemløse i ungdomsboliger, som får støtte fra boligsociale rådgivere. Ca. 1 rådgiver pr. 20 unge. Ordningen minder om det vi kender som social bostøtte iht. Serviceloven § 85. Også denne service er i udbud hvert 4. år.

Vi fik at vide at der nu er over 6.000 boliger til socialt udsatte. Det samlede antal hjemløse er siden 2008 faldet fra 8.000 til 5.000, heraf er antal kronisk hjemløse faldet fra 4.000 til 1.000. Der er ikke ventelister til boligerne, myndighederne anviser, når der er plads. Ventetiden iflg. de hjemløse er over 2 år, hvis man er kronisk hjemløs.

De mange ny boliger er en klar forbedring, men hvad med hjælpen til de 5.000, der stadig er hjemløse? Her er billedet mere broget. Beredskabet virker meget begrænset. Vi så et tværfagligt bemandedt krisecenter i Helsinki med 50 akutpladser og fik at vide at der stadig er midlertidige boliger, langt færre, men bedre.

I Danmark har der skønsvist været omkring 5.000 hjemløse gennem alle årene siden 1980'erne. Forklaringen er nok især tre faktorer:

- kommunerne kan forebygge med at anvise boliger og hjælpe med økonomi, behandling, rådgivning, uddannelse, kort sagt alt det, som på moderne dansk kaldes Housing First. Det lykkes, men langt fra altid godt nok. Ankestyrelsens undersøgelser i 2017 viser, at kommunerne ikke magter de komplicerede sager, så der er en grænse.
- Den almene boligsektor er stor og er med til at løse mange boligsociale opgaver for unge, socialt udsatte og hjemløse. Kommunerne kan anvise til 25% af boligerne, men ikke alle er lige flinke til at prioritere boliger til hjemløse og yde den nødvendige service.
- Herberger har en langt bedre kvalitet end de finske og fungerer som et nederste sikkerhedsnet med midlertidig bolig, omsorg, rådgivning, forslag til helhedsorienterede handleplaner og efterforsorg. Men snoren knækker, når de hjemløse udskrives og kommunerne ikke følger planerne. Der er kun plads til 1/3 af de hjemløse på herbergerne, resten, godt 4.000 bor på tilfældige adresser og søger hjælp på landets mange væresteder, hos Den Sociale Retshjælp, projekt Udenfor, Gadejuristen m.fl.

I årene 2009-2019 er antallet af hjemløse i Danmark steget fra 5.000 til over 6.000 på trods af milliardstore satspuljer til kommunale Housing First projekter. I samme periode er tallet faldet i Finland. Hvorfor? Vi er ikke i tvivl. Det er helt enkelt fordi Finland har brugt pengene på billige boliger og service til de hårdest ramte grupper. Finland har brugt deres statistik målrettet.

Vores råd er: Gør som Finland, start med 1.500 billige boliger til unge og 500 boliger til ældre, kronisk hjemløse, det vil betyde så meget for hjemløse i Danmark. Men lad være med at samle boligerne i store blokke for sig, gør som hidtil: giv hjemløse boliger blandt andre borgere.

Det vil også gøre en stor, positiv forskel, hvis kommunerne ser i øjnene, at de ikke kan klare de komplicerede sager selv. De har haft over 40 år til at øve sig, nu må tiden være kommet til at de forpligtes mere til at følge de råd, de får fra herberger, væresteder og andre, som møder de hjemløse, har bedre relationer og mere ekspertise. Herberger kan yde efterforsorg, som hjælp til at realisere handleplanerne, værestederne m.fl. kan hjælpe med fremskudt sagsbehandling. Metoderne er dokumenterede, men bruges ikke nok. Her må staten træde til, lige som i Finland.

Josefine Skjødt
Journalist
Hus Forbi

Jonas Laursen
Næstformand
SAND

Per K. Larsen
forretningsfører
Overførstergården